

NATEČAJ ZA UČENCE OSNOVNIH ŠOL 2018

MODRO-ZELENA MESTA

Na Inštitutu za celostni razvoj in okolje (ICRO) v letošnjem letu že 21. leto organiziramo **nacionalni likovno – literarni in raziskovalni natečaj VODNI DETEKTIV**, tokrat v sodelovanju s **Fakulteto za gradbeništvo in geodezijo UL, Oddelkom za okoljsko gradbeništvo in Muzejem za arhitekturo in oblikovanje (MAO)**. Namen letošnjega natečaja je doseči večje poznavanje povezanosti vode z mestom z vidika globalnih klimatskih sprememb in s tem povezanimi poplavami, sušami in drugimi pojavi ter predvsem s tem, kako naša mesta in način življenja prilagoditi novim danostim življenja na Zemlji.

Letošnja tema je »**MODRO-ZELENA MESTA**«.

Tema je povezana s prilagojenostjo naših mest in drugih naselij na izzive prihodnosti, ki jih prinašajo globalne klimatske spremembe. Naša mesta na to niso pripravljena, saj se soočamo z vse bolj intenzivnimi vremenskimi pojavi, vse obsežnejšimi poplavami in hkrati s hudo poletno vročino in sušo. Zato se bodo morala naša mesta spremeniti in preplesti z zeleno-modro infrastrukturo....

Dejstvo je, da se klimatske spremembe vsako leto bolj intenzivno kažejo tako s poplavami, kot tudi s sušami, ki počasi spreminjajo našo krajino ter naše razumevanje naravnih procesov vezanih na vodo v krajini. V povezavi s tem se spreminja tudi arhitektura tako v merilu mesta kot tudi v merilu stavbe. Mesto in krajino vse bolj prepleta zeleno-modra infrastruktura, ki je nosilka številnih funkcij od katerih je ena pomembnejših tudi zadrževanje vode v krajini (v sušni dobi) in kontrolirano kompenziranje škodljivega delovanja poplavnih voda na grajeno strukturo mesta (v času poplav).

Fokus natečaja je zato sodobno mesto, ki na probleme, s katerimi se bo v prihodnosti vse bolj soočalo, ni prilagojeno. Učence skušamo spodbuditi k razmišljanju o možnih posledicah klimatskih sprememb na razvoj mesta, če klimatskih sprememb ne vzamemo resno, pa tudi na spremembe fizične strukture mesta, če klimatske spremembe vzamemo zelo resno z vizijo prihodnosti v leto 2070 ali celo 2120.

EU Komisija je leto 2018 razglasila za evropsko leto kulturne dediščine. Prav v kontekstu naše kulturne dediščine lahko najdemo številne dobre prakse, ki so se jih posluževali že naši predniki, ki so živeli na območjih poplav ali na območjih pomanjkanja vode. Stare vasi v osrednjem delu Slovenije so bile postavljene na pred vodo varnih lokacijah (ki jih običajno tudi dandanes poplavna voda ne zalije). Na območjih pomanjkanja vode so naši predniki zbirali deževnico za pitje in zalivanje vrtov. Na Ljubljanskem barju so gradili mostiščarske hiše. Kmetje iz okolice Ljubljane so se celo tako dobro prilagodili na negotove vremenske razmere, da so imeli nekaj njiv na prodnih ravninah Save, nekaj njiv pa na Barju. Če je bilo mokro leto, so jim njive na propustnih

prodnih ravninah bogato obrodile, če pa je bilo sušno leto, so imeli obilen pridelek na barju.

Tudi v današnjem času moramo najti načine, kako živeti z vodo, to je z viški vode v obliki poplav, kot tudi s pomanjkanjem vode in sušami. Fokus natečaja je torej človek, ki bo moral spremeniti način gledanja na mesto, odprti prostor, na krajino, na naravo, ki je vedno bila radodarna in je omogočala življenje in tudi sedaj je, le razumeti jo moramo in se naučiti živeti z njo, ne pa s svojim delovanjem rušiti osnovnih zakonov narave.

Več informacij bo na voljo tudi na naši facebook strani (<https://www.facebook.com/vodni.detektiv/>), kjer vas bomo obveščali o različnih zanimivostih povezanih z letošnjo temo. Na naši spletni strani pa najdete vsa potrebna navodila za pripravo projekta <http://vodni-detektiv.si/>.

Navodila za sodelovanje na natečaju:

Naloge se lahko lotite na sledeče načine:

- Napišete in ilustrirate pripoved, v kateri predstavite kako si predstavljate pokrajino, mesta in hiše v prihodnosti, ki jo bodo zaznamovale spremenjene klimatske razmere ter kako se bomo spoprijeli s problemi voda ipd. (literarni in likovni projekt)**
- Pripravite raziskovalno nalogo in napišete povzetek v obliki članka (raziskovalni projekt)**

Pri posameznem prispevku lahko predstavite zgolj del tematike (po možnosti locirane v vaš kraj) ali pa skušate postaviti temo v širši okvir. Pomagate si lahko tudi s temi vprašanji:

- Kako se klimatske spremembe kažejo v našem vsakdanjem življenju?
- Zakaj imamo vse več poplav, hkrati pa tudi vse več suš?
- Zakaj naša mesta niso prilagojena na klimatske spremembe, ki se nam obetajo?
- Kako lahko mesta naredimo bolj sposobna prilagoditev na izzive klimatskih sprememb?
- Kaj je modro-zelena infrastruktura mesta?
- Zakaj nekaterim vizijam mest prihodnosti rečemo »mesta spužve«?
- Zakaj je treba dati »vodam več prostora«?
- Kako drevesa in vegetacija na sploh zadržuje vodo?
- Kakšna je vloga parkov, gozdov in vodnih površin v mestu?
- Kako razmišlja deček, ki mu poplavne vode vsako jesen grozijo, da mu bodo zalile dom?

Prispevek opremito s sledečimi podatki (priložite obrazec):

NASLOV ŠOLE: _____		
_____		
IMENA MENTORJEV z elektronskimi naslovi _____		
_____		
VRSTA PROJEKTA (obkroži): A. Literarni in likovni projekt B. Raziskovalni projekt	ŠTEVILO OTROK (sodelujočih v okviru natečaja, ne zgolj tistih, ki so sodelovali pri oddanem projektu) _____	STAROSTNA SKUPINA (obkroži): 1. triada 2. triada 3. triada

Prispevke učencev posameznih triad bomo obravnavali ločeno. Iz vsake šole oziroma starostne skupine **pošljite po en prispevek** za vsako od zgoraj opisanih oblik projekta in starostno skupino. Za raziskovalno nalogo pošljite tudi poročilo v obliki članka, ki ga poskušajte objaviti v lokalnem časopisu ali video sporočila, ki ga objavite na svetovnem spletu. Pri posameznem projektu naj sodeluje kar največ otrok iz različnih krožkov in interesnih skupin.

Prispevek pošljite na spodnji naslov do **25. maja 2018** s pripisom »**Vodni detektiv**«:
Muzej za arhitekturo in oblikovanje, Grad Fužine, Pot na Fužine 2, SI-1000 Ljubljana

Izbor najboljših prispevkov in podelitev nagrad:

Priznanja in potrdila boste pred koncem šolskega leta prejeli po pošti. Datum **zaključne prireditve "Vodni detektiv 2018"** s podelitvijo nagrad v Muzeju arhitekture in oblikovanja v Ljubljani in ekskurzijo po Ljubljanskem Barju bo jeseni in bo določen naknadno. Kriteriji za ocenjevanje posameznih prispevkov so kvaliteta prispevka (v smislu jasne predstavitve problematike in likovne opreme izdelka), množičnost in sodelovanje pri pripravi prispevka ter vključevanje širše javnosti. Natančnejši kriteriji so objavljeni na naši spletni strani. Ocenjevalno komisijo bodo letos sestavljali predstavniki Muzeja za arhitekturo in oblikovanje, Oddelka za okoljsko gradbeništvo Fakultete za gradbeništvo in geodezijo UL, Univerze za tretje življenjsko obdobje – likovna sekcija, in drugi strokovnjaki s področja voda ter strokovnjaki iz ICRO – Inštituta za celostni razvoj in okolje iz Domžal. Za dodatne informacije lahko pišete na E-naslov: marta.vahtar@icro.si.

Tema je povezana s temo razstave »**Živeti z vodo**«, ki bo jeseni odprta v Muzeju za arhitekturo in oblikovanje (MAO). Zato bo letošnje leto posebno tudi zato, ker bodo najboljši izdelki natečaja predstavljeni tudi na razstavi v MAO (<http://www.mao.si/>).

Mesto "spužva" je model razvoja mesta, ki ga je naročila Kitajska vlada za poplavna območja države. Primer mesta, kot ga je zanje razvil UrbanLab iz Chicaga (<https://www.theguardian.com/cities/2017/sep/25/what-flood-proof-city-china-dhaka-houston>)

" MODRO-ZELENA MESTA "

je tema, povezana s prilagojenostjo naših mest in drugih naselij na izzive prihodnosti, ki jih prinašajo globalne klimatske spremembe. Naša mesta na to niso pripravljena, saj se soočamo z vse bolj intenzivnimi vremenskimi pojavi, vse obsežnejšimi poplavami in hkrati s hudo poletno vročino in sušo. Zato se naša mesta spreminjajo in postajajo vse bolj zelena. V mesta prodirajo parki, mestni gozdovi, mokrišča, reke postajajo širše, bolj naravne in s širšimi zelenimi obvodnimi prostori, varujejo se obsežne poplavne površine in gradijo zadrževalniki vode.... Mesta in kulturno krajino vse bolj prepleta modro-zelena infrastruktura....